

v Brně ze dne 1. prosince 1920, pokud mu nebyl přiznán podmíněčný odklad výkonu trestu a pokud jím bylo vysloveno, že se má zároveň vykonati trest, uložený obžalovanému rozsudkem lichevního soudu při zemském trestním soudě v Brně ze dne 7. května 1920.

D ů v o d y:

Odvolání směřující proti odepření podmíněného odkladu výkonu trestu a proti výroku, že má se vykonati též trest, jenž byl obžalovanému uložen rozsudkem lichevního soudu při zemském trestním soudě v Brně ze dne 7. května 1920 pro přestupek dle § 20, čís. 1 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., jest odůvodněno. Výkon posléze zmíněného trestu byl obžalovanému usnesením ze dne 26. června 1920 podmíněčně odložen a byla jím stanovena dvouletá doba zkušební. Stalo se tak proto, že soud nalézací měl za to, že jsou tu podmínky § 1 a 23 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. Pokládal totiž za zjištěno, že obžalovaný vedl dosud život pořádný a nabyl na základě provedeného řízení též přesvědčení o tom, že dodrží svůj slib a povede i budoucně život pořádný, že tedy není třeba výkonu trestu. Čin, pro který byl obžalovaný odsouzen rozsudkem, proti němuž směřuje odvolání, byl spáchán před vynešením tohoto rozsudku a byl též soudu lichevnímu znám, poněvadž obžaloba, naň znějící, byla podána současně s obžalobou pro čin lichevní; že řízení trestní nemohlo pro oba trestní činy provedeno býti současně, byla na závadu pouze zvláštní příslušnost soudu lichevního pro čin lichevní. Proto bylo při vyměření trestu pozdějšího použito také ustanovení § 265 tr. ř. Je tedy trest pozdějším rozsudkem obžalovanému uložený vlastně jen doplňkem trestu prvního a tvoří s ním jediný celek. Dlužno tedy okolností, jež byly při rozhodování o návrhu obžalovaného na povolení podmíněného odkladu výkonu trestu, uloženého mu rozsudkem dřívějším, soudu vodítkem pro přiznání podmíněného odkladu výkonu trestu, použití i v případě tomto a na základě jich v tomto případě podmíněčný odklad výkonu trestu povolit. Tomu není na závadu, že se obžalovaný k činu nepřiznal úplně, ježto z této jediné okolnosti nelze ještě usuzovati, že bez výkonu trestu nepovede život pořádný. Bylo tedy odvolání vyhověti, obžalovanému podmíněný odklad trestu přiznati a zároveň zrušiti výrok rozsudku, že se má též vykonati trest, jenž mu byl uložen rozsudkem lichevního soudu při zemském trestním soudě v Brně ze dne 7. května 1920 pro přestupek dle § 20, čís. 1 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z.

Čís. 423.

Vyhrůžka zastavením práce a stávkou může býti, pronesena-li vůči správě podniku, vyhrůžkou vážným ublížením na majetku (§ 98 lit. b) tr. zák.).

Vyhrůžka jednáním, jež samo o sobě jest právně přípustno, stává se bezprávnou a trestnou, jakmile jí bylo použito, by byl vynucen na ohroženém výkon, na nějž hrozící nemá právního nároku.

Pohnutky politické nejsou všeobecně pohnutkami nízkými a nečestnými.

(Rozh. ze dne 21. dubna 1921, Kr I 663/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 11. května 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle § 98 lit. b) tr. zák., vyhověl však jeho odvolání do výroku, že čin byl spáchán z pohnutek nízkých a nečestných a že proto ztrácí volební právo do obcí a zrušil tento výrok nalézacího soudu, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost obžalovaného dovolává se proti rozsudku, odsuzujícímu ho pro zločin veřejného násilí vydíráním, zmatečných důvodů § 281 čís. 5, 9 a) i b) tr. ř. Vychází zmateční stížnost především z náhledu, že, bylo-li dělnictvo oprávněno prohlásiti, že pracovati nebude, — a v okolnosti, že soud otázkou, zda osazenstvo na dolu bylo povinno pracovati čili nic, se nezabývá, shledává stížnost zmatek č. 5 § 281 tr. ř., — nelze v prohlášení tom, i kdyby obsahovalo vyhrůžku a stalo se za tím účelem, by jím bylo vynuceno propuštění k organizaci nepřihlásivších se dělníků na správě dolů, spatřovati vydírání. Stížnost poukazuje jednak na nařízení vlády republiky Československé ze dne 19. prosince 1919, čís. 662 sb. z. a n., jež zavazuje v podobných případech jen ku poskytnutí soukromoprávní náhrady, jednak na zákon koaliční, jenž pouhé zastavení práce vůbec netresce, nebylo-li za účelem jeho provedení použito prostředků odstrašení a násilí. Než citované vládní nařízení upravuje toliko otázku rozhodčích soudů dělnických pro spory o vypuzení z práce, aniž by, jak přirozeno, jakkoli prejudikovalo a prejudikovati mohlo použití předpisů trestního zákona. Zákon koaliční, upravující ostatně jiné poměry, než o jaké tuto jde, poukazuje však sám v § 3 na přísnější ustanovení trestního zákona, jenž v první řadě přichází v úvahu, a ohrožuje zvláštním trestem jen použití prostředků odstrašení a násilí, nedosahujících stupně § 98 tr. z., tedy ne skutečného násilí nebo nebezpečné vyhrůžky poškozením na těle, svobodě, cti nebo majetku. V tomto případě však zjišťuje soud, že vyhrůžka zastavením práce a stávkou byla pro ohroženou správu dolů skutečně vyhrůžkou vážným poškozením na majetku, ježto správě dolů bylo tehda splniti nutný závazek ku dodávce uhlí sklárně v H., takže zastavením práce na dolu bývala by i práce ve sklárně ohrožena, což bylo by spojeno pro správu dolů se značnou škodou majetkovou, již bylo se správě dolů proto důvodně obávati, pakli by vyhrůžce nebyla povolila a do organizace nevstoupivší dělníky nepropustila. Nesprávná jest argumentace stížnosti, že, bylo-li dělnictvo oprávněno, beztrestně práci zastaviti, nemůže býti též trestnou vyhrůžka tímto zastavením. Neboť i vyhrůžka jednáním, jež samo o sobě by bylo beztrestné, ba snad i jinak právně přípustné, jest způsobitou, by vzbudila v ohroženém vážné obavy před újmou na majetku. Nebýti toho, nebylo by lze nahlédnouti, že by vyhrůžkou takovou mohl býti konán nátlak na vůli ohroženého, by jeho opačná vůle byla zlomena. Zákon v § 98 tr. zák. chrání však svobodu vůle státních občanů. Proto stává se vyhrůžka jednáním, byť i o sobě právně přípustným, bezprávnou a trestnou, jakmile jí bylo použito, by vynucen byl na ohroženém výkon, na nějž hrozící nemá právního nároku. Je-li však otázka, bylo-li osazenstvo dolů

oprávněno, zastaviti práci čili nic, pro trestní posouzení činu obžalovaného nerozhodnou, nemůže ovšem opodstatniti ani vady dle § 281, čís. 5 tr. ř., že se rozsudek otázkou tou vůbec nezabýval. Totéž platí o témže zmatku formálním, pokud vidí jej stížnost v okolnosti, že se rozsudek nezaměstnával otázkou, měli-li dělníci, o něž šlo, právo na práci, čili nic. Ne pro vydírání, spáchané na těchto dělnících, nýbrž pro vydírání, spáchané na správě dolů byl obžalovaný odsouzen. Proto přišlo by v úvahu jen, měl-li obžalovaný právo na to, by správa dolů propustila dělníky čili nic. Podobného práva obžalovaného neb ostatního dělnictva se však ani stížnost sama nedovolává. Že pak nucené propuštění dělníků z práce jest pro podnikatele věci, nepostrádající právního významu, jest na snadě. To stačí s hlediska § 98 tr. zák., a nesejde na tom, znamenalo-li vynucené propuštění určitých dělníků právě majetkové poškození dolů. Rozhodným jest, že to, čím bylo hrozeno, by úkon ten na správě dolů byl vynucen, znamenalo vážné ohrožení její na majetku, což rozsudek, jak shora doličeno, právem zjistil.

Odvolání obžalovaného, směřující proti výroku soudu nalézacího, že čin, jehož se dopustil, byl spáchán z pohnutek nízkých a nečestných a že ztrácí volební právo do obcí, bylo vyhověno z těchto úvah: Čin trestný, pro který obžalovaný byl odsouzen, spáchán byl z pohnutek stavovských, ježto motivem jeho byla okolnost, že dělníci, proti nimž směřoval, byli příslušníky jiné politické strany, pokud se týče organizace, nežli ku které patřil obžalovaný. Čin ten má tudíž náter politický. Byť i okolnost ta trestnosti činu nevylučovala, nelze politické pohnutky prohlásiti všeobecně za nízké a nečestné. V tomto případě jest zejména přihlížeti k tomu, že čin trestní spáchán byl v době poválečné (8. října 1919), kdy boje politických stran následkem světového přerodu politického nabyly značné ostrosti, která se přenesla i na jednotlivé jich příslušníky, takže čin, o který jde, nelze ani tak pokládati za výron osobních vlastností obžalovaného, jako spíše za názor strany, pokud se týče organizace politické, jejíž příslušníkem jest obžalovaný a jako jejíž důvěrník též jednal. Bylo proto odvolání obžalovaného v tomto směru vyhověti a uvedený výrok z výroku soudu první stolice vyloučiti.

Čís. 424.

Velezráda. Podněcováním ku vzpouře ve smyslu § 58 lit. c) tr. zák. dlužno rozuměti každé jednání, vycházející ze snahy po násilné změně poměrů ve státě, jímž mají býti třetí osoby podníceny ku násilným činům, směřujícím k takové změně.

(Rozh. ze dne 21. dubna 1921, Kr I 262/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako výjimečného soudu v Chrudimi ze dne 21. února 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem velezrády dle §§ 58 lit. c) a 59 lit. c) tr. zák. — mimo jiné z těchto